

ĐỜI THẦY

Tản mạn từ cuộc hội ngộ thầy trò Phú Yên - Nguyễn Đạt

Vào một ngày đẹp trời khoảng giữa tháng 12 trên địa chỉ Email của tôi có những điện thư mời họp mặt cựu học sinh Phú Yên và các thầy cô trường Nguyễn Huệ, tâm đắc và hâm mộ nhưng nghĩ mình không phải là người trong diện được mời nên sáng hôm đó tôi chỉ ngồi nhà vắn vơ ngắm ngời. Bất ngờ phút cuối anh Bốn và Kim Nhựt gọi đến, vậy là tôi hết ái ngại, và nhờ thế được dự một buổi hội ngộ giữa các thầy trò trên đất lạ xứ người khá đậm ấm.

Là một người đã từng dạy học, đã có nhiều lần gặp gỡ học trò cũ và dự nhiều cuộc họp mặt thầy trò, nhưng thường thì bầu không khí quá trình trọng quá nghiêm túc, nặng về diễn văn tôn xưng, báo cáo thành tích, danh vọng...vv... Ở đây tôi bắt gặp một bầu khí khác hẳn: tự nhiên và bình dị nhưng không kém phần tình nghĩa và kính yêu làm cho tôi thấy cảm động, bất giác chạnh lòng khi hồi tưởng lại chặng đường mình đã đi qua chưa một lần trọn vẹn.

Ngay từ thời còn nhỏ dại, tôi đã rất yêu thích nghề dạy học; ban đầu chỉ là vì thấy ông thầy được mọi người kính yêu và quý trọng. Lớn lên một chút, khi học đệ thất tôi bước đầu tập làm quen với nghề "dạy" bằng cách mở lớp kèm trong những dịp hè. Học trò của tôi là mấy chú nhóc lớp dưới sàn sàn cùng tuổi. "Trò" đôi khi còn xưng hô với "Thầy" bằng mày-tau-mi-tớ bởi có thể đó là con ông bác, ông cậu, bà dì... Và "thầy" lắm lúc chỉ có mặc chiếc quần đùi cùn cộn lên bục giảng. Cuối giờ học, thầy-trò thường kéo nhau ra đám ruộng mới cấy vỡ phía cuối làng, lượm đất cục chia phe tập trận; sau vài tiếng đồng hồ choảng nhau thật lực, kết quả "ông thầy nhí" bao giờ cũng là người bị brou đầu sứt trán nhiều nhất. Nhiều hôm quá ham chơi quên cả giờ cơm về nhà trễ, "thầy" cũng bị phụ huynh mắng vốn, trò cũng như đòn nứn đít nhưng ai nấy đều vui. Có lẽ chính nhờ thời gian "tập sự" đó mà dần dà đầu óc tôi hình thành một phong cách, một số vốn liếng kinh nghiệm về tâm sinh lý trẻ em mà khoa sư phạm chưa có dịp đi sâu vào từng chi tiết nhỏ.

Kỳ thi Tú tài năm đó, tôi vừa đậu xong, mẹ đã thủ thỉ gợi ý:

- Thi vào ngành Sư phạm đi con!

Mặc dù đã có chủ định, nhưng tôi vẫn giả bộ hỏi bà:

- Sao mẹ lại bảo con theo nghề dạy học?

- Bởi vì đây là một nghề cao quý! Con sẽ làm được nhiều điều bổ ích cho đời, sẽ được mọi người mến yêu và kính trọng. Con biết không, dạy học là một trong những nghề hiếm hoi được người ta gọi là "thiên chức" đấy.

... Nhưng số phận trớ trêu không cho tôi bước tới được cuối đường, toàn tâm toàn ý hoàn thành cái thiên chức và tâm nguyện của mẹ. Sau hai năm "miệt mài kinh sử" ở Sư phạm Qui Nhơn, tốt nghiệp năm 1968 phoi phoi lòng xuân chưa được bao lâu thì thời cuộc đổi thay, đến năm 1983 thì bị cho nghỉ việc bởi lý do: "lý lịch không rõ ràng"(?), thế là từ đó tôi phải sống "bên khoảng đời khát vọng". Tuy vốn vẹn trước sau chỉ 15 năm ở trong nghề nhưng ký ức tôi cũng đã kịp áp đầy những điều đẹp đẽ và kỳ diệu làm mình nhớ mãi; và dễ đến cả chục năm sau, mỗi khi nghe tiếng trống trường đổ hồi, tôi vẫn cứ giật mình cảm thấy nao nao trong dạ như tiếc như thương một điều gì đó bị bỏ quên không mong tìm lại được. Phải chăng, đó chính là cái khoảng đời tôi đã từng chắt chiu với những kỷ niệm buồn vui bên đàn trẻ nhỏ. Thế mới biết cái nghề dạy học nó nặng nghiệp và thâm sâu đến vậy. Nói thiệt tình, trong thời gian còn dạy học, không ít lần tôi bị cám dỗ bỏ nghề. Có khi vì bạn bè ở các ngành khác lôi kéo, hứa hẹn ngon ngọt với mức lương và bổng lộc cao hơn, có khi thì do quá ngán ngẫm nhân tình thế sự, và cũng lắm lúc... tủi thân vì đã dốc sức cống hiến lại không nuôi nổi thân mình và gia đình bằng chính mồ hôi của nghề nghiệp. Nhưng rồi cuối cùng tôi vẫn ở lại với bục giảng. Bạn bè có người bảo: "Ngũ ấy còn biết làm gì hơn?". Thoạt nghe thì cũng tung tức, nhưng suy cho cùng lại thấy họ nói không sai, bởi tôi biết mình cũng khó từ bỏ một công việc tuy có phần lao tâm khổ trí nhưng cũng rất độc đáo biệt và có nhiều niềm vui: Đó là chọn yêu thương và chăm sóc con người, đó là chia sẻ, đào tạo và vun đắp những tâm hồn non trẻ hướng về con đường chân-thiện-mỹ, trở thành con người có lý tưởng, có ích cho bản thân, cho nhân quần xã hội sau này. Người đời thường ví von: ông thầy như một người đưa đò (đưa người qua một khúc sông). Đối với

tôi, ông thầy không chỉ thuần túy như vậy mà còn quan trọng hơn thế nhiều, bởi ấn tượng của ông có ảnh hưởng sâu xa và lâu dài đến cách nghĩ, cách làm của bao lứa học trò mãi mãi về sau nữa.

Nghề giáo tuy có thể nghèo về vật chất nhưng không bao giờ nghèo tình thương. Nghề dạy học người đời không vay-trả tức thời như với quyền chức hay bán buôn mà nó bền lâu cao cả như một việc tu nhân tích đức; cho nên dù mấy chục năm sau, học trò vẫn nhớ tới thầy cũ, lúc cuối đời vẫn có người tới lui thăm nom bên giường bệnh. Tình thương của bao thế hệ học trò sẽ trải dài theo theo năm tháng ngày một sâu đậm hơn. Và trong thế giới ấy dù có những sóng gió hay thăng trầm chìm nổi, vẫn có những phút giây ngọt ngào no tròn mật ngọt. Tình thân ái và sự gần gũi của học trò bao giờ cũng là nguồn an ủi, sưởi ấm tâm hồn và nâng bước thầy đi. Nếu như người học trò nào đó có cơ hội thăng tiến, thành đạt và có những đóng góp hữu ích cho nhân quần xã hội thì chính là họ đã phần nào thực hiện được cái tâm nguyện lớn nhất, niềm hãnh diện lớn lao nhất của thầy mình rồi đấy.

Và bởi thế, ký ức về một đời dạy học đã qua của thầy luôn trở thành những hoài niệm đẹp đẽ lung linh tỏa sáng trong suốt cuộc đời còn lại.

Xin gửi tặng quý thầy cô trường Nguyễn Huệ và những vị đã từng đứng trên bục giảng mấy dòng tâm sự:

THƠ TẶNG THẦY GIÁO CŨ

*Ngày đi đêm tới bao phen
Nước thời gian hóa mây trên đầu thầy
Phượng già phượng nở trên cây
Thầy như ngọn nến hao gầy từng năm*

*Chiều nay con gửi về thăm
Còn đây một chút quà tâm dâng thầy
Bài thơ mới viết đầu tay
Nhờ ơn thầy mới có ngày thành danh*

*Môi rạn rờ mắt long lanh
Thầy như trở lại tuổi xanh ngày nào*

THƠ TẶNG CÔ GIÁO CŨ

*Con đã già rồi sao cô vẫn trẻ
Mấy chục năm trôi như một giấc mơ
Từng lứa học trò ra đi biệt
Cô vẫn còn đây tới lớp từng giờ*

*Cô hiền dịu như vàng trăng mười sáu
Cô nghiêm trang như tượng thánh đền thờ
Khi chăm ngoan con coi cô là mẹ
Có lỗi làm lại rất sợ gần cô*

*Gặp lại cô như gặp lại thiên đường
Đã đánh mất theo vòng đời cơn áo
Và hôm nay với tấm lòng thơm thảo
Con về trường như một cuộc hành hương*